

د 2022 کال د می تر 17 نېټې 01:00 بجې جی ایم ټی پوری یی خپرول منع دي

نړی د ماشومانو کی د شدیدې خوارخواکی په اړه د ناورین کچې ته نږدې ده - یونیسیف

د اوکراین د جگړې له امله د خوراکي توکو د بیوخورا لورېدو او د ټولنیوني یا پانډمییک له امله د بودیجې کسر، هم «ژوند ژغورونکې غذايي درملنې» ته اړتیا ډېره کړې او هم یې د دغو خورو لگښت تر 16 سلنو ډېر کړی دی.

د مولتي میډیا (غریزې، انخوریزي او چاپي رسنۍ) منځپانگه له دی خایه ډولول کړی.

نیویارک، 2022 کال، د می 17 مه - یونیسیف د ماشومانو په تړاو نوي خبرداري کی یادونه کړې چې د وزن کمولو په ناروغی اخته ماشومانو شمېر تحت له هغه وړاندې هم بره روان و چې د اوکراین جگړه نړی نوره هم د خوراکي ناورین کندي ته واچوي او دا مهال وضعیت تر پخوا ډېر بدتر او خطرناک دی.

په شدیدې توگه د وزن بایللو په اړه خبرداري ورکړل شو: په بیرنيو شرایطو کی د ماشومانو ژوندي پاتې کېدو له پامه غورځولو په نامه خبرداري څرگندوي چې د ماشومانو ترمنځ په شدیدې توگه د وزن بایللو د لوري کچې او د ژغورونکي درملنې د لگښتونو لورېدو ترڅنګ، د ماشومانو د ژوند ژغورلو لپاره د نړی تمویلي سرچینې هم له خطر سره مخامخ دي.

د یونیسیف اجرائیه ریسی کاترین راسل ويلي «حتا وړاندې له دې چې د اوکراین جگړه د نړی په کچه خوراکي خونديتوب محدود کړي او پر شته سرچینو لا زیات فشار راوړي، د شخړو، اقلیمي بدلونونو او د کووید-19 خپرېدلو په څېر داسې ډېر عوامل موجود وو چې د خپلو ماشومانو لپاره یې د خورو په چمتو کولو کې د کورنیو وړتیا شدیدې کمه کړې وه.» نوموړې زیاته کړې «نړی په ډېره چټکی د وزن کمولو په ناروغی اخته ماشومانو او د ماشومانو د هغو ناروغیو په لوري د یوې چاودنې او ناڅاپي زیاتوالي خواته ځي چې درملنه یې کېنظص څخه ر ۳۹۸۴۷۲۲ ډای شي.»

دا مهال لږترلږه 10 میلیون تنه په کم وزنی اخته ماشومان - یا په بل عبارت په هرو 3 کسانو کې 2 ماشومان - د وزن کمېدلو اغېزناکې درملنې لپاره مصرف ته چمتو شوي معالجوي خورو (RUTF)) ته لاسرسی نه لري. یونیسیف خبرداري ورکوي چې د نړی په کچه د خوراکي خونديتوب کمېدلو د گڼو عواملو یوه داسې ترکیب - چې د اوکراین له جگړې، له ټولنیوني څخه د وتلو لپاره د اقتصادي نظامونو له مبارزې او د نړی په ځینو برخو کې د دایمي وچکالی زیروونکو اقلیمي بدلونونو څخه سرچینه اخلي - په خپل وار د نړی په کچه د شدید وزن بایللو د کچې زیاتولو لپاره شرایط برابر کړي دي.

دغه راز، په ناڅاپي توگه د اومو یا خامو موادو د بیو لورېدو ته په کتو اټکل کېږي چې مصرف ته چمتو معالجوي خورو بیې به په راتلونکو شپږو میاشتو کې تر 16 سلنو لوري شي. نو له همدې امله په اوسنیو مصرفي کچو کې ممکن 600,000 نور ماشومان هم ژوند ژغورونکي درملنې ته لاسرسی ونه لري او له بلي خوا د دغو خوراکي موادو د وړاندې کولو او لېږد لگښتونه هم بنایي لور پاتې شي.

همدارنگه کاترین راسل زیاته کړه: «دغه کوچنی معالجوي کڅوړي هر کال د میلیونونه ماشومانو لپاره د مرگ او ژوند حکم لري. دغه شپارلس سلنه زیاتوالی بنایي د خورو د نړیوالو بازارونو اوسنیو شرایطو ته په کتو د مدیریت وړ وگڼل شي خو د وړاندې کولو د دغه ځنځیر په پای کې هغه ماشوم ځای لري چې په نهیلې کوونکې خوارخواکی اخته دی او دغه زیاتوالی به د هغه په اړه له هېڅ امله د مدیریت وړ نه وي.»

شدیده کم وزنی - هغه شرایط چې په کې ماشوم خپل قد ته په کتو ډېر زیات ډنگر دی او له امله یې د بدن دفاعي سیستم کمزوری شوی - د خوارخواکی تر ټولو بېرني، تر ټولو څرگنده او تر ټولو ډېره وژونکې بڼه گڼل کېږي. د نړی په کچه لږترلږه 13.6 میلیون تنه له پنځو کالو کوچني ماشومان په شدیدې کم وزنی اخته دي او له امله یې د همدې عمر له هرو پنځو تنو ماشومانو څخه یو تن ژوند له لاسه ورکوي.

سویلي آسیا د شدیدې کم وزنی د «محرار» په توگه پاتې ده؛ چېرې چې په هرو 22 ماشومانو کې 1 تن په دې ناروغی اخته دی او دغه شمېره د افریقا له ساب سهارانو څخه 3 چنده لوړه ده. همدارنگه د نړی د نورو برخو هېوادونه هم د تاریخ په اوږدو کې د شدیدې کم وزنی له لوري کچې سره مخامخ شوي او لا هم دي. د مثال په توگه، په افغانستان کې اټکل کېږي چې روان کال به 1.1 میلیون تنه ماشومان په شدیدې کم وزنی اخته شي او دا شمېره په 2018 کال د راپور ورکړل شوي کچې دوه چنده ده. د افریقا په شاخ کې د وچکالی مانا دا ده چې په شدیدې کم وزنی د اخته ماشومانو شمېر بنایي په ډېره چټکی له 1.7 څخه 2 میلیون تنو ته پورته شي او له بلي خوا د افریقا په ساحل سیمه کې د 2018 کال په پرتله د 26 سلنه زیاتوالي وړاندوېینه شوي ده.

همدارنگه د ماشومانو په تړاو خبرداري یادونه کوي چې حتا د یوگاندا په څېر نسبي ثبات لرونکو هېوادونو کې هم د بېوزلی او د غذايي خونديتوب نه شتون ډېرېدو ته په کتو چې له امله یې د ماشومانو او میندوارو بنځو لپاره د خوراکي توکو کچه او کیفیت ټیټ شوي، د وزن کمېدلو کچه د 2016 کال

په پرته 40 سلنه يا له دې هم زياته لوره شوي ده. د شديدې دوراني وچکالي په څېر اقليمي بدلونونو، د ځنځاک پاکو اوبو او د روغتيا ساتني خدمتونو ته د نا کافي لاسرسي اړوند ټکانونه هم په خپل وار د دغو شمېرو له لورېدو سره مرسته کوي.

همدارنگه، ياد راپور خبرداری ورکوي چې د وزن له شديد بایللو سره د مقابلي لپاره د شته مالي مرستو اندازه خورا زياته کمه ده او د راتلونکو کالونو په اوږدو کې يې د نا ځايي کمېدلو اټکل هم شوی؛ داسې چې ډېره لږه تمه کېږي چې له 2018 کال څخه وړاندې وکولی شو له ټولنيوني څخه مخکې سطحې ته ور وگرځو. د يوه نوي تحليل له پایلو سره سم، د وزن بایللو پر وړاندې مبارزې لپاره لگول شوي نړيوالي مرستې د روغتيايي سکټور د ټولو رسمي پراختيايي مرستو يوازي 2.8 سلنه او د (ODA) د رسمي پراختيايي مرستو د مصرف شوي بوديجې 0.2 سلنه برخه جوړوي.

يونيسف د دې لپاره چې وکولی شي د شديد وزن کمېدلو اړوند ژغورونکې درملنې ته د هر ماشوم لاسرسي ممکن کړي، د لاندې ټکو غوښتنه کوي:

- دولتونه د له شديدې وزن کمونې سره د مقابلي لپاره خپلې مالي مرستې د 2019 کال لپاره د ODA له اندازې څخه لږترلږه 59 سلنه زياتي کړي ترڅو وکولی شو د نړۍ په هغو 23 هېوادونو کې د ټولو ماشومانو درمليزې اړتياوې پوره کړو چې په شديدې وزن کمونې د اخته کېدو لوره کچه لري.
- هېوادونه بايد د وزن بایللو په ناروغۍ اخته ماشومانو د درملنې شاخص هم په خپله روغتيايي بوديجه او د پراختيايي بوديجې په اوږدمهاله طرحو کې شامل کړي ترڅو ټول ماشومان وکولای شي د بشري ناورينو پرمهال له چمتو کېدونکو ټکو سر بېره د درملنې له پروگرامونو هم گټه واخلي.
- بايد ډاډ تر لاسه شي چې د نړۍ په کچه د لوړې ناورين اړوند بوديجو کې د وزن بایللو په ناروغۍ اخته ماشومانو د بېرنيو اړتياوو پوره کولو په موخه د ژوند ژغورونکو معالجوي خوړو برابرولو لپاره ځانگړې بوديجه په پام کې نيول کېږي.
- تمویلونکي او د مدني ټولني بنسټونه بايد په دې موخه د شديد وزن بایللو سره د مقابلي لپاره د بوديجې ځانگړې کولو ته لومړيتوب ورکړي چې وکولای شي د تمويلي مرستو وړاندې کولو لپاره يو متنوع، مخ پر وډي او روغ ايکوسيسټم رامنځته کړي.

کاترين راسل زياتوي: «بېله شکه داسې هېڅ دليل نه شته چې يوم ماشوم د په شديدې وزن کمونه اخته شي، هغه هم داسې مهال چې مور يې مخه نيولی شو. خو وړاندې له دې چې وضعیت تر پخوا هم بدتر او خطرناک شي، د خوارځواکۍ د مخنيوي، پېژندلو او درملنې په موخه د نړيوالو هڅو او مبارزې د بيا ځل پيل لپاره، ډېر لږ خو ارزښتناک وخت په واک کې لرو.»

###

د اډيټورانو لپاره يادونې:

مصرف ته چمتو معالجوي خوړو (RUTF) په اړه

مصرف ته چمتو شوي معالجوي خوړه يا RUTF له مايکرونيوټرنتونو او ليبيډي انرژۍ څخه ډک تيار شوي خوړه دي چې په ترکيب کې يې ممپلي، بوره، غوړې او د شديد پوډر کارول شوي او په بسته بندي شوي بڼه وړاندې کېږي. يونيسف مصرف ته د چمتو شويو معالجوي خوړو په برابرولو کې د مخکښ ارگان په توگه په اټکلي توگه د دې محصول د ټول توليد له 75 تر 80 سلنو د نړۍ د بېلابېلو برخو له 20 فابريکو څخه پېرې او وېشي يې.

د ODA يا رسمي پراختيايي مرستو په اړه

رسمي پراختيايي مرستې د دولتي مرستو يو ډول دي چې د ودې په حال کې هېوادونه يې د اقتصادي پراختيا او د خلکو د هوساينې بڼه کولو لپاره کاروي. د پراختيايي مرستو کمېټې (DAC) او OECD موسسې (د اقتصادي پراختيا او همکارۍ اداره)، په 1969 کال رسمي پراختيايي مرستې د بهرنيو مرستو وړاندې کولو د اصلي وسيلې په توگه تصويب کړې او لا تر اوسه د پراختيايي مرستو چمتو کولو د يوې سترې سرچينې په توگه په خپل ځای پاتې دي. د رسمي پراختيايي مرستو اړوند معلومات د OECD موسسې له خوا راټول او تر ريښتيا سنجونې وروسته په عمومي توگه خپرېږي.

د لا ډېرو معلوماتو لپاره له مور سره اړيکه ونيسئ:

هېلن وېلي، په نيويارک کې د يونيسف دفتر، تېلفون: +1 917 244 2215، hwylie@unicef.org

د يونيسف په اړه

يونيسف د نړۍ تر ټولو سخو سيمو کې د نړۍ تر ټولو محرومو ماشومانو لپاره کار کوي. مور له 190 څخه ډېرو هېوادونو او سيمو کې د هر ماشوم لپاره په هر ځای کې د يوې غوره راتلونکې جوړولو لپاره هڅې کوو.

د يونيسف او د ماشومانو لپاره د هغه د کارونو په اړه د لا ډېرو معلوماتو لپاره، دغه www.unicef.org وېب پاڼه وگورئ. يونيسف په ټويټر، فېسبوک، انسټاگرام او يوټيوب کې هم تعقيب کړئ.